Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

34 475 IX Jaarverslag en slotwet Ministerie van Financiën en Nationale Schuld 2015

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2015 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB)
2. de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA)

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

kst-34475-IX-4
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

B. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELEN (SLOTWETMUTATIES)

Toelichting

Slotwetmutaties worden toegelicht voor zover deze op artikelniveau groter zijn dan 5% van het beschikbare bedrag na de suppletoire begroting samenhangend met de Najaarsnota en daarnaast groter zijn dan € 2,5 mln.

Per artikel wordt op de belangrijkste onderdelen een toelichting gegeven (waardoor de som van de afzonderlijke artikelonderdelen kan afwijken van het artikeltotaal).

BELEIDSARTIKELEN MINISTERIE VAN FINANCIËN (IXB)

Beleidsartikel 1 Belastingen

Verplichtingen (+ € 70,8 mln.)

Voor een toelichting op de verplichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de uitgaven.
Het verschil tussen het totaal van de gerealiseerde verplichtingen en de gerealiseerde uitgaven wordt verklaard door een hogere stand van de openstaande betaling- en garantieverplichtingen ultimo 2015 dan ultimo 2014.

Uitgaven (+ € 1,6 mln.)

Apparaatuitgaven (– € 4,4 mln.)
De realisatie op de apparaatuitgaven betreft een saldo van de mutaties op de onderliggende personele en materiële posten. Per saldo is € 4,4 mln. minder gerealiseerd dan begroot door strakke sturing op de uitgaven.

Belasting- en invorderingsrente (+ € 6,3 mln.)
De uitgaven aan belasting- en invorderingsrente zijn € 6,3 mln. hoger dan de raming. Deze extra uitgaven zijn het gevolg van hoger dan geraamde rente-uitgaven in de laatste maanden van 2015. De ontvangsten laten een meevaller zien. Per saldo is er sprake van een meevaller van € 11,4 mln.

Ontvangsten (+ € 1,0 mld.)

Belastingontvangsten (+ € 1,0 mld.)
De belastingontvangsten worden toegelicht in de Voorjaarsnota, Najaarsnota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk. Voor een toelichting op de mutaties in de afdracht van het Gemeente- en Provinciefonds, het BTW-compensatiefonds en het BES-fonds wordt verwezen naar de slotwetten van de betreffende fondsen.

De aansluiting met de bedragen in het jaarverslag IX 2015 (beleidsartikel 1, tabel budgettaire gevolgen van beleid) is als volgt:

	Stand ontwerpbegroting (NVW) 2015	Stand 1ste suppletoire begroting	Stand 2de suppletoire begroting	Mutaties slotwet	Realisatie 2015
Totaal belastingontvangsten	145.707.872	145.876.356	146.540.472	998.750	147.539.222
–/– Afdracht Gemeentefonds	27.272.721	26.656.481	27.307.896	– 40.710	27.267.186
–/– Afdracht Provinciefonds	952.181	1.003.126	1.114.594	– 53	1.114.541
–/– Afdracht BTW-Compensatiefonds	2.901.122	2.901.122	2.862.444	7.805	2.870.249

	Stand ontwerpbegroting (NVW) 2015	Stand 1ste suppletoire begroting	Stand 2de suppletoire begroting	Mutaties slotwet	Realisatie 2015
–/– Afdracht BES-fonds	31.938	33.640	42.478	4.107	46.585
Belastingontvangsten IX	114.549.910	115.281.987	115.213.060	1.027.601	116.240.661

Niet-belastingontvangsten (+ € 17,2 mln.)
De ontvangsten vallen € 17,2 mln. hoger uit ten opzichte van 2de suppletoire begroting 2015. Dit bestaat met name uit hogere ontvangsten belasting- en invorderingsrente (€ 17,7 mln.) en boetes en schikkingen (€ 3,6 mln.).
De meerontvangsten bij de belasting- en invorderingsrente zijn het gevolg van hoger dan geraamde renteontvangsten in de laatste maanden van 2015. Gesaldeerd met de rente-uitgaven is er sprake van een meevaller van € 11,4 mln.
Bij de ontvangsten uit boetes en schikkingen leverden de verzuimboetes voor het te laat betalen van motorrijtuigenbelasting meer op dan oorspronkelijk geraamd.

Beleidsartikel 2 Financiële markten

Uitgaven (– € 4,1 mln.)

Muntcirculatie (– € 3,1 mln.)
Er zijn minder munten aangemaakt dan begroot, waardoor er ook minder muntmetaal aangekocht is.

Ontvangsten (+ € 6,7 mln.)

Toename munten in circulatie (+ € 6,5 mln.)
Er zijn meer munten in omloop gebracht dan dat er uit omloop terugkwamen, waardoor het aantal munten in circulatie is toegenomen. Deze toename heeft geleid tot netto inkomsten gelijk aan de nominale waarde van de munten.

Beleidsartikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Verplichtingen (– € 1,0 mld.)

Garantie SNS Propertize (– € 1,0 mld.)
De Staat garandeert de door Propertize aangetrokken schuld. In 2015 heeft Propertize een deel van deze schuld afgelost. De financiering met staatsgarantie is daardoor gedaald tot € 2,6 miljard per 31 december 2015.

Uitgaven (– € 6,4 mln.)

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (– € 6,4 mln.)
Er zijn minder kosten gemaakt voor het inhuren van externe ondersteuning dan begroot.

Ontvangsten (+ € 496,0 mln.)

Verkoop ABN Amro (+ € 495,7 mln.)
De totale omvang van de eerste plaatsing van ABN AMRO is uiteindelijk uitgekomen op 23% van de certificaten, nadat in december 2015 de zogenoemde greenshoe-optie is uitgeoefend. Bij de raming was geen rekening gehouden met de uitoefening van deze optie. Dit heeft tot extra inkomsten geleid.

Beleidsartikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Verplichtingen (+ € 2,4 mld.)

Garanties IFI's (+ € 2,6 mld.)
Vanwege wisselkoerseffecten zijn de garanties in verschillende IFI's, waaronder met name het IMF en de Wereldbank, in waarde toegenomen

Uitgaven (– € 107,6 mln.)

Uitkering rente Griekenland (– € 107,3 mln.)
In 2015 is er geen voortgangsmissie van de instituties afgerond, waardoor Griekenland niet in aanmerking kwam voor de uitkering van de ANFA- en SMP-winsten over 2015. Deze winsten zijn daarom niet uitgekeerd in 2015.

Beleidsartikel 5 Exportkredietverzekering en investeringsgaranties

Verplichtingen (– € 8,1 mld.)

Garantieverplichting exportkredietverzekering (– € 7,5 mld.)
In 2015 is er voor € 9,5 mld. aan nieuwe verplichtingen aangegaan en is € 7,1 mld. aan verplichtingen vervallen. Over 2015 bedraagt het saldo van nieuwe en vervallen garanties € 2,5 mld. Deze mutatie betreft het afboeken van het resterende deel van het verplichtingenplafond.

Garantieverplichting Regeling Investeringen (– € 464,0 mln.)
In 2015 zijn er geen nieuwe verplichtingen aangegaan en is € 10,2 mln. aan verplichtingen vervallen. Over 2015 bedraagt het saldo van nieuwe en vervallen garanties – € 10,2 mln. Deze mutatie betreft het afboeken van het resterende deel van het verplichtingenplafond.

Garantieverplichting Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) (– € 150,0 mln.)
Het jaarlijkse plafond voor de MIGA bedraagt € 150,0 mln. In 2015 is er geen beroep gedaan op de MIGA-faciliteit.

Uitgaven (+ € 17,7 mln.)

Schade-uitkering EKV (– € 4,3 mln.)
De schade-uitkeringen zijn lager uitgevallen dan de raming. De schadedreigingen hebben zich in 2015 in mindere mate dan begroot gematerialiseerd.

Begrotingsreserve EKV (+ € 21,5 mln.)
In de begroting 2015 is gemeld dat er een begrotingsreserve wordt opgericht voor de Exportkredietverzekering (EKV). Dit is in lijn met het aangescherpte garantiekader. In de reserve worden onder andere de hoger dan geraamde premies gereserveerd voor toekomstige schade-uitgaven. Zoals aangegeven bij Najaarsnota wordt de realisatie van de EKV pas aan het eind van het jaar bekend. In 2015 is er € 21,5 mln. gestort in de begrotingsreserve van EKV.

Ontvangsten (+ € 18,3 mln.)

Premies EKV (+ € 12,3 mln.)
In 2015 zijn de premieontvangsten van de exportkredietverzekeringen hoger uitgevallen dan begroot. Er is een aantal omvangrijke verzekeringen afgesloten waarvan ten tijde van de begroting nog geen zicht op was.

Schaderestituties EKV (+ € 4,5 mln.)
De schaderestituties zijn in 2015 hoger uitgekomen dan geraamd. Met name de terugbetalingsregeling met Argentinië heeft hieraan een grote bijdrage geleverd.

Beleidsartikel 6 BTW-compensatiefonds

Verplichtingen en Uitgaven (+ € 7,8 mln.)

Uit de realisatiecijfers blijkt dat gemeenten in 2015 meer hebben gedeclareerd dan afgelopen najaar bij Najaarsnota werd geraamd. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door een toename van investeringen in diverse projecten.

Beleidsartikel 7 Beheer materiële activa

In 2015 zijn de ontvangsten en uitgaven inzake inbeslaggenomen goederen verantwoord op de begroting van Veiligheid & Justitie in plaats van de begroting van Financiën.

Niet-beleidsartikel 21 Centraal Apparaat

Uitgaven (– € 8,1 mln.)

Materieel kerndepartement (– € 7,4 mln.)
Er is in 2015 minder uitgegeven aan materieel door vertraging van ICT-projecten, overgang van kosten naar SSO's en onderuitputting van het communicatiebudget.

Ontvangsten (+ € 4,9 mln.)

De ontvangsten zijn hoger door extra ontvangsten van de Auditdienst Rijk. Daarnaast zijn de ontvangsten hoger door het afromen van het eigen vermogen van Domeinen Roerende Zaken (DRZ) en door opheffing van de agentschapsstatus van DRZ.

BELEIDSARTIKELEN NATIONALE SCHULD (IXA)

Beleidsartikel 11 Financiering Staatsschuld

Verplichtingen en Uitgaven (+ € 6,2 mld.)

Uitgifte en aflossing niet-reguliere vaste schuld (+ € 2,3 mld.)
De aflossing van vaste schuld is € 2,3 mld. hoger uitgevallen dan in de Najaarsnota werd verwacht doordat per saldo meer leningen vervroegd zijn afgelost.

Mutatie vlottende schuld (+ € 3,5 mld.)
De mutatie vlottende schuld is per saldo hoger uitgevallen dan verwacht vanwege een significante meevaller in het kassaldo.

Beleidsartikel 12 Kasbeheer

Verplichtingen en Uitgaven (– € 1,3 mld.)

Leningen baten-lastendiensten, RWT's en derden (– € 0,7 mld.)
Er zijn minder leningen aan met name de baten-lastendiensten verstrekt dan verwacht werd bij najaarsnota.

Mutaties in rekening-courant en deposito (– € 0,6 mld.)

Bij Najaarsnota werd nog verwacht dat de rekeningcourantstanden van de baten-lastendiensten en de sociale fondsen zouden afnemen. De standen zijn echter toegenomen waardoor de mutatie rekening-courant voor het Rijk nu aan de ontvangstenkant staat.

Ontvangsten (+ € 1,5 mld.)

Mutaties in rekening-courant en deposito (+ € 1,6 mld.)
Voor alle categorieën deelnemers aan het schatkistbankieren geldt dat de rekening-courantstanden zijn toegenomen, per saldo € 1,6 mld. meer dan bij najaarsnota werd voorzien.